

Vitra Campus

De Vitra Campus in Weil am Rhein, bij Basel, herbergt een unieke verzameling moderne architectuur. Designliefhebbers en architectuurkenners zijn van harte welkom om op de Campus gebouwen van een aantal van 's werelds beroemdste architecten te bezichtigen, de lopende tentoonstelling in het Vitra Design Museum te bekijken, een bezoek aan het Lounge Chair Atelier te brengen om te zien hoe de klassiekers van Charles en Ray Eames met de hand worden vervaardigd, en inspiratie voor hun eigen huis op te doen in het VitraHaus, de flagshipstore van Vitra.

Op de Vitra Campus vloeien de commerciële en culturele aspecten van Vitra, de Zwitserse meubelfirma die in 1934 door Willi Fehlbaum werd opgericht als winkelinrichtingsbedrijf, harmonieus in elkaar over. De productie werd in 1950 verplaatst van Birsfelden (Zwitserland) naar Weil am Rhein (Duitsland). Toen een groot deel van de productiefaciliteiten in 1981 werd verwoest door een grote brand, greep de tweede generatie eigenaars van het familiebedrijf de gelegenheid aan om het terrein opnieuw op te bouwen in samenwerking met toonaangevende architecten.

Productiehallen

Voltooiing: 1981/1983

Architect: Nicholas Grimshaw (*1939)

Na de brand in 1981 ontwikkelde de Britse hightech-architect Nicholas Grimshaw een masterplan dat de mogelijkheid van een uitbreiding binnen het kader van een uniforme bedrijfsidentiteit bood. Al na zes maanden kon de productie worden hervat in het nieuwe, met aluminium beklede fabrieksgebouw van Grimshaw. Het was zijn eerste architectuurproject op het Europese vasteland en was oorspronkelijk bedoeld als model voor toekomstige bouwwerken op de Campus. In 1983 werd nog een modulair gebouw van dit type verwezenlijkt. Om de ruimte in het gebouw zo veel mogelijk open te houden, werden praktische voorzieningen als trappen en toiletten in externe, kubusvormige torentjes geplaatst.

Balancing Tools

Voltooiing: 1984

Kunstenaar: Claes Oldenburg (*1929), Coosje van Bruggen (1942-2009)

Samen met zijn vrouw Coosje van Bruggen, wordt Claes Oldenburg beschouwd als een van de grote figuren in de Amerikaanse Pop Art. Hij is vooral bekend om zijn monumentale sculpturen, waarvan er

één op de Vitra Campus te vinden is. Een hamer, een schroevendraaier en een tang - drie belangrijke gereedschappen in de meubelmakerij - zijn in sterk uitvergroete vorm gecombineerd tot een poortachtige constructie. Deze sculptuur kreeg Willi Fehlbaum van zijn kinderen cadeau ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag. Het was het allereerste object op het terrein, dat een plaats kreeg voor de productiefaciliteiten van Vitra. Tegenwoordig staat het tussen de 'architecture of silence' van Tadao Ando en het plastisch vormgegeven Vitra Design Museum.

Vitra Design Museum, Productiehal, Poort, Gallery

Voltooiing: 1989

Architect: Frank Gehry (*1929)

De Californische architect Frank Gehry werd aanvankelijk bekend met zijn meubels van golfkarton. Later verwierf hij faam met zijn deconstructivistische gebouwen. De sculpturale architectuur van het museum met zijn torens en schuine vlakken springt direct in het oog. Het poortgebouw en de productiefaciliteit erachter sluiten daarbij aan. Een uitgestrekt gazon vormt het schouwtoneel van het eerste gebouw van Gehry in Europa. Het interieur van het museum is al net zo bijzonder, met in elkaar doorlopende ruimtes en opmerkelijke verlichting. De Vitra Design Museum Gallery is in 2003 gebouwd als aanbouw bij de poort aan de voorzijde. De galerij wordt gebruikt voor kleine tentoonstellingen en experimentele projecten die samenvallen met de grotere tijdelijke tentoonstellingen in het hoofdgebouw. In 1989, het jaar waarin het museumgebouw werd voltooid, kreeg Gehry de Pritzker Prize.

Brandweerkazerne

Voltooiing: 1993

Architect: Zaha Hadid (1950-2016)

Na de grote brand van 1981 richtte Vitra een bedrijfsbrandweerdienst op en gaf de Iraakse architect Zaha Hadid de opdracht om het Fire Station te ontwerpen, dat in 1993 werd voltooid. Dit eerste verwezenlijkte project van Hadid werd al snel een architectuuricoon en vormde een keerpunt in haar carrière. De expressieve vormen beelden dynamische beweging uit. Andere bijzondere kenmerken zijn het opvallende kleurenconcept en de ongebruikelijke ruimtelijke vormen, een gevolg van het vermijden van rechte hoeken en loodrechte wanden. Elf jaar na de voltooiing van het Fire Station werd Hadid onderscheiden met de Pritzker Prize.

Congrespaviljoen

Voltooiing: 1993

Architect: Tadao Ando (*1941)

Een meditatiepad leidt naar het Conference Pavilion, het eerste werk van Tadao Ando buiten Japan. Om een perfecte harmonie tussen het gebouw en de bestaande kersenboomgaard te bereiken, ontwierp de latere winnaar van de Pritzker Prize een verzonken binnenhof, om daglicht tot de verborgen onderste verdieping toe te kunnen laten. Door de kleuren tot enkele tinten te beperken, af te zien van decoratiedetails en de ramen op een natuurlijk landschap te laten uitzien, heeft Ando een atmosfeer geschapen die zeer bevorderlijk is voor de concentratie. De vorm van een rechthoek van 90 x 180 cm, gebaseerd op de menselijke verhoudingen van de Japanse tatami-mat, komt duidelijk terug in de modulaire kubische structuur.

Productiehal

Voltooiing: 1994

Architect: Alvaro Siza (*1933)

Met zijn moderne gebouwen, die subtiel in het natuurlijke landschap geïntegreerd zijn, wordt de Portugese Pritzker Prize-winnaar Alvaro Siza bewonderd als voorstander van kritisch regionalisme. Zijn gebouw in Weil straalt een serene rust uit en de bakstenen gevel verwijst naar de oude fabrieksgebouwen die in 1981 door brand werden verwoest. De licht terugwijkende bakstenen muur aan de straatkant biedt vrij uitzicht op het Fire Station van Hadid, dat omlijst en geaccentueerd wordt door een gewelfde, brugachtige overkapping. Als het regent, zakt de kap automatisch omlaag om de doorgang tussen de productiefaciliteiten te beschutten.

Koepel

Design: c. 1975, installatie in Weil: 2000

Naar Richard Buckminster Fuller (1895-1983)

De Amerikaanse architect Richard Buckminster Fuller raakte bekend als een van de voornaamste vertegenwoordigers van biomorfe architectuur, samen met onder meer Frei Otto en Santiago Calatrava. De Dome grijpt terug op zijn werk met geodetische koepels in de jaren 1940. In 1954 verkreeg hij een octrooi voor het constructieprincipe van bolvormige structuren op basis van driehoekige elementen. De koepelvormige tentconstructie in Weil werd oorspronkelijk in 1975 samen met Thomas C. Howard ontworpen bij Charter Industries en deed vervolgens dienst als showroom in Detroit (VS). In 2000 werd de koepel aangekocht op een veiling en op de Vitra Campus geplaatst. De driehoekige frameconstructie zorgt voor een zeer stabiel bouwwerk met een grote overspanning en minimaal materiaalgebruik.

Benzinestation

Design: 1953, installatie in Weil: 2003

Architect: Jean Prouvé (1901–1984)

De geprefabriceerde en demontabele architectuurwerken van de Franse constructeur Jean Prouvé waren een voorbode van de toekomst. Samen met zijn broer Henry ontwierp hij in 1953 dit benzinstation als onderdeel van een serie voor Mobiloil Socony-Vacuum. In totaal werden er zes gebouwd. Vitra kocht dit bouwwerk in 2003, transporteerde het vanaf de oorspronkelijke locatie in de Franse Haute-Loire naar Weil, om het daar weer op te bouwen. Kenmerkend voor dit gebouw zijn de samenhang van materiaal en vorm en de kleurcodering van de constructiedelen: wit voor de dragende structuur, rood voor de wanden, groen voor de vloer en het dak. In 2001 verwierf Vitra de mondiale productierechten voor de meubelontwerpen van Prouvé.

Bushalte

Voltooiing: 2006

Architect: Jasper Morrison (*1959)

De Britse ontwerper Jasper Morrison is bekend om zijn elegante eenmalige objecten met eenvoudige vormen van gepolijst staal. Hij had al verschillende meubels voor Vitra ontworpen toen hij in 2006 opdracht kreeg om een bushalte te ontwerpen voor de ingang van de Campus in Weil. In het dak verborgen zonnecellen zorgen voor verlichting wanneer het donker is en de glazen achterwand biedt uitzicht op de wijngaarden, het dorp Ötlingen en het Vitra Design Museum. De beide bushaltes aan weerszijden van de straat zijn toepasselijk uitgerust met door Vitra geproduceerde Wire Chairs van Charles en Ray Eames.

VitraHaus

Voltooiing: 2010

Architect: Herzog & de Meuron (Jacques Herzog *1950, Pierre de Meuron *1950)

Het VitraHaus is de flagshipstore van Vitra. Het dient als expositieruimte voor de Vitra Home Collection en tevens als doorgang naar de Vitra Campus. Herzog en de Meuron gingen voor hun ontwerp uit van het overal ter wereld gebruikte archetypische huis met puntdak en stapelden twaalf langgerekte elementen met deze vorm in verschillende hoeken op elkaar. Daarmee creëerden ze een huiselijk interieur, dat door de in elkaar doorlopende ruimten van de architectuur tegelijkertijd adembenemende perspectieven biedt. Op hun route door het VitraHaus komen de bezoekers langstal van verrassende opstellingen met uiteenlopende stijlen, waarin de grote klassiekers van Vitra harmonieus zijn samengebracht met de nieuwste meubels van moderne ontwerpers. Het iconische gebouw herbergt tevens een winkel, het Lounge Chair Atelier en het VitraHaus Café.

Productie- en Logistiekhal

Voltooiing: 2012

Architect: SANAA (Kazuyo Sejima *1956, Ryue Nishizawa *1966)

Deze productiefaciliteit, die door het Japanse architectenbureau SANAA werd ontworpen, maakt sinds 2010 deel uit van de Vitra Campus, hoewel de gevel pas in 2012 werd voltooid. Het gebouw heeft een uit de vrije hand getekende, vrijwel ronde vorm en bestaat uit twee aangrenzende halfronde betonnen structuren. Door de overwegend ovale vorm worden de logistieke mogelijkheden optimaal benut en is er voor vrachtwagens voldoende ruimte om te manoeuvreren. Het gebouw wordt vooral gekenmerkt door de gevel, die de afmetingen van het gebouw als een gordijn aan het zicht onttrekt. Niet alleen qua ontwerp, maar ook in technisch opzicht is de gevel zeer innovatief.

Diogene

Voltooiing: 2013

Architect: Renzo Piano (*1937)

Diogene is een woonunit ontwikkeld door Renzo Piano en zijn bureau, de Renzo Piano Building Workshop. Op een bescheiden oppervlak van zes vierkante meter zijn alle basisfuncties van een tijdelijke woonruimte onder één dak bij elkaar gebracht. Deze moderne interpretatie van een primitieve hut is niet alleen het grootste product van Vitra, maar tevens het kleinste gebouw van de architectuurcollectie in Weil am Rhein. Het gebouw is vernoemd naar de oud-Griekse filosoof Diogenes van Sinope ('Diogene di Sinope' in het Italiaans), die naar verluidt in een ton woonde omdat hij wereldse luxe overbodig vond. Hoewel Diogene van buiten op een gewoon huis lijkt, is het in werkelijkheid een zeer ingewikkelde technische constructie die voldoet aan de hoogste eisen ten aanzien van duurzaamheid en energierendement, niet alleen qua werking en onderhoud, maar ook wat betreft productie en afvoer.

Vitra Glijbaantoren

Voltooiing: 2014

Kunstenaar: Carsten Höller (*1961)

De 30,7 meter hoge Vitra Slide Tower van de Duitse kunstenaar Carsten Höller is een uitkijktoren, een glijbaan en een kunstinstallatie in één. Hij bestaat uit drie diagonale stalen kolommen die bovenaan samenkomen. Op het snijpunt staat een draaiende klok met een diameter van zes meter. Tussen de schuine kolommen biedt een kronkelende trap met tussenbordessen toegang tot de toren. Het platform op 17 meter hoogte biedt een schitterend uitzicht op de Vitra Campus en het omringende landschap. Het platform is tevens het startpunt van de 38 meter lange kronkelglijbaan.

Álvaro-Siza-Promenade

Voltooiing: 2014

Architect: Álvaro Siza (*1933)

De 500 meter lange Álvaro Siza Promenade is een wandelweg die afgezoomd is met haagbeuk. Het pad loopt langs de westkant van Siza's fabrieksgebouw en verbindt het VitraHaus met het Fire Station van Zaha Hadid. De promenade is ontworpen als een pad met verschillende haltes: de opeenvolgende 'episoden' bieden een wijd uitzicht op architectuur en natuur. Daaronder vallen onder meer een S-vormige ruimte met heggen rondom, de Vitra Slide Tower door Carsten Höller en een archaïsch aandoende dubbele kamer met in elkaar overlopende ruimten en bakstenen en granieten muren.

Bel, van: 24 Stops

Voltooiing: 2015

Kunstenaar: Tobias Rehberger (*1966)

De klok bevindt zich op de weide voor het VitraHaus, een van de twee vertrekpunten van de Rehberger Weg, die de Vitra Campus verbindt met de Fondation Beyeler in Riehen. Ze is een van de 24 wegmarteringen die door de Duitse artiest Tobias Rehberger ontworpen werden voor de Rehberger Weg. De koperen klok, die werd gegoten door een professionele klokkenmaker, is bevestigd op een paal en kan met de hand worden geluid. Het andere vertrekpunt van de Rehberger Weg, dat zich op het terrein van de Fondation Beyeler bevindt, wordt gemarkeerd door een identieke klok.

Vitra Schaudapot

Voltooiing: 2016

Architect: Herzog & de Meuron (Jacques Herzog *1950, Pierre de Meuron *1950)

Het Vitra Schaudapot biedt het Vitra Design Museum een ruimte om voorwerpen uit zijn uitgebreide collectie voor te stellen aan het publiek en bevat ook de nieuwe Depot Deli en een winkel. Van buitenaf ziet het Vitra Schaudapot eruit als een homogeen gebouw van handgebroken bakstenen, gekenmerkt door een façade zonder ramen en een eenvoudig zadeldak. De bakstenen werden ter plaatse gebroken en geven het gebouw een levendige textuur. Met zijn eenvoudige en statige uitstraling weerspiegelt het Schaudapot de culturele waarde van de voorwerpen die binnen bewaard worden. Het interieur van het gebouw biedt de ideale omstandigheden om de waardevolle stukken van de collectie te bewaren.

Voor het Schaudapot bevindt zich een verhoogd openbaar plein dat ertoe bijdraagt dat het gebouw in het architectonische geheel van de Vitra Campus past. Het nieuwe gebouw staat mooi in contrast

met de dynamische contouren van het Brandweerkazerne van Zaha Hadid aan de overkant, terwijl het aansluit bij de fabrieksgebouw van Álvaro Siza, dat ook in baksteen is uitgevoerd.

Blockhaus

Voltooiing: 2018

Kunstenaar: Thomas Schütte (*1954)

Blockhaus is een klein bouwwerk van de Duitse kunstenaar Thomas Schütte. Het dient als schuilplaats met een drinkplaats en houdt zich aan andere principes dan de door architecten ontworpen gebouwen op de campus. De wanden steunen op een licht onregelmatig zeshoekig voetstuk. De hut is gemaakt van onbehandeld noords grenenhout en krijgt een grijs tint naarmate ze ouder wordt. Het optisch prominente dak is bekleed met zinken dakspanen van titanium, waarvan het glanzende metaal een schril contrast vormt met de archaische stamstructuur.

Een opening aan een kant nodigt bezoekers uit om binnen te komen. Langs de binnenwanden zijn twee eenvoudige banken gemonteerd. In het middengedeelte bevindt zich een bakfontein van gebakken klei, waar u vers water kunt drinken of kunt afkoelen.

Blockhaus is een object dat is afgeleid van een 1:10-schaalmodel dat Thomas Schütte in 2016 tentoonstelde in de Galerie Konrad Fischer in Düsseldorf.

Ring & Ruisseau

Voltooiing: 2018

Designers: Ronan Bouroullec (*1971) & Erwan Bouroullec (*1976)

Twee nieuwe projecten van Ronan en Erwan Bouroullec in de Vitra Campus in Weil am Rhein nodigen bezoekers uit om nog een beetje langer te blijven: Ruisseau is een smalle geul in een marmeren basis die gevuld is met stromend water.

Ring is een cirkelvormig platform van verzinkt staal dat boven de grond lijkt te zweven. Het is rond een kersenboom geplaatst en doet dienst als collectieve zitbank.

Beide objecten werden in de openbare zone in het noordelijke deel van de Vitra Campus geplaatst, langs de Alvaro Siza Promenade.

Vitra Campus

Charles-Eames-Str. 2

79576 Weil am Rhein

Duitsland